

Avtal om arbetsuppgifter och arbetstid för lärare och arbetstidsberoende ersättningar för lärare vid Umeå universitet

Gemensamma utgångspunkter

I universitetets utvecklingsprogram för perioden fram till 2002 slås fast att personalen är den viktigaste resursen. Detta gäller i högsta grad den anställda lärarpersonalen. Arbetsmiljön skall upplevas stimulerande och kreativ och det skall finnas hållbara system för kompetensförsörjning. Arbetstidsavtalet är ett viktigt instrument för att nå dessa mål.

Det är en gemensam uppgift för ledningsorganisationen på alla nivåer, för anställda lärare, övrig personal och de fackliga organisationerna att verka för en god arbetssituation. Institutionsledningarna har dock genom sin direkta arbetsledning ett särskilt ansvar för dessa frågor. Genom att skapa goda arbetsförutsättningar tryggas långsiktigt goda inlärningsförutsättningar för studenterna, en effektiv och konkurrenskraftig forskning, den egna kompetensutvecklingen och en ändamålsenlig administration.

Goda arbetsförutsättningar för universitetets lärare skapas genom

- att verksamhetens mål och inriktning är väl kända av alla
- att ansvar och befogenheter är klart formulerade på alla nivåer
- att arbetsorganisationen leder till ett stort personligt ansvarstagande, variation och stimulans
- att arbetets organisation leder till hög kvalitet i såväl forskning, utvecklingsarbete, utbildning och att nära samband etableras mellan olika arbetsuppgifter
- att den enskilde lärarens unika förmåga när det gäller undervisning, forskning, utvecklingsarbete, administration och samverkan med det omgivande samhället tas tillvara. Arbetsförhållandena skall anpassas till människors olika förutsättningar i fysiskt och psykiskt avseende
- att arbetsförhållandena skall medge möjlighet att kontinuerligt följa utvecklingen inom det egna ämnesområdet
- att de anställda ges fortlöpande information, förutsättningar för kontinuerlig kompetensutveckling och möjlighet till medverkan i utformning och förändring av arbete och arbetsförhållanden.

1 § Allmänt

Parterna sluter detta avtal med stöd av ALFA 1 kap. 3§ samt bilaga 5. Avtalet innehåller tillägg till eller undantag från bestämmelserna i ALFA. Där inget annat sägs gäller ALFA i tillämpliga delar.

2 § Tillämpningsområde och giltighetstid

Detta avtal gäller lärare vid Umeå universitet vilka omfattas av ALFA. Dessutom gäller avtalet i tillämpliga delar anställning som doktorand.

Med lärare avses professorer, adjungerade professorer, lektorer, adjungerade lektorer, adjunkter, adjungerade adjunkter, forskarassistenter, timlärare och gästlärare samt enligt övergångsbestämmelserna i Högskoleförordningen utländsk lektor.

Avtalet gäller från 99-07-01 och har samma giltighetstid som RALS 1998-2001

3 § Arbetsuppgifter för lärare

De arbetsuppgifter som kan förekomma inom ramen för en anställning som lärare framgår av bestämmelserna i högskolelagen, högskoleförordningen och i det centrala avtalet om löne- och anställningsförmåner. ALFA. (Upplysningar p 1)

4 § Arbetstid

Lärarnas totala årsarbetstid är 1 700 timmar för arbetstagare med 35 semesterdagar, 1732 timmar för arbetstagare med 31 semesterdagar samt 1756 timmar för arbetstagare med 28 semesterdagar (Se Upplysningar p 2).

Samtliga förekommande arbetsuppgifter för en lärare skall inrymmas i årsarbetstiden.

5 § Arbetstidens fördelning på arbetsuppgifter, verksamhets- och bemanningsplan

Fördelning av lärarnas arbetstid regleras i ALFA. (Se Upplysningar p 3).

Förutom det som sägs i ALFA gäller följande för fördelning av lärarnas arbetstid:

* Till grund för fördelning av arbetsuppgifter för lärare skall ligga institutionens verksamhetsplan och verksamhetsuppdrag. Av dessa framgår den verksamhet som enligt planerna skall bedrivas och de mål som skall uppnås under verksamhetsåret och de ekonomiska ramarna. Verksamhetsplanen skall omfatta all verksamhet, oavsett finansiering.

* Arbetsfördelningen skall ta hänsyn till universitetslärarens behov av balans mellan de arbetsuppgifter som är förenade med anställningen. Behovet av både kort- och långsiktig kompetensutveckling skall beaktas och arbetsuppgifterna fördelas så att möjligheterna att kombinera utbildnings- och forsknings-/utvecklingsarbete främjas.

* Alla lärare skall under en 3-årsperiod ges utrymme för forskning eller konstnärligt utvecklingsarbete eller för att följa forskningen inom det egna ämnesområdet utöver vad

som framgår av Högskolelagen eller för övrig kompetensutveckling. (Se Upplysningar p 1). Med övrig kompetensutveckling avses forskarutbildning, deltagande i vetenskapliga, konstnärliga, pedagogiska eller administrativa utvecklingsprojekt, deltagande i interna eller externa kurser och konferenser samt andra aktiviteter i personalutvecklande syfte. För varje lärare skall normalt finnas en kompetensutvecklingsplan. Denna del av årsarbetstiden skall sett över tid uppgå till minst 20 % för universitetslektor och till minst 10 % för universitetsadjunkt. På sikt bör också denna del av årsarbetstiden för universitetsadjunkt jämföras med den för universitetslektor.

* Beroende på verksamhetens krav och den enskilde lärarens önskemål kan arbetsuppgifterna som rör forskning eller konstnärligt utvecklingsarbete, följa forskningen och övrig kompetensutveckling förläggas till längre sammanhängande perioder eller läggas ut kontinuerligt. Vilka arbetsuppgifter som skall genomföras under det avsatta tidsutrymmet skall framgå av bemanningsplanen. Avrapportering av genomförda uppgifter skall ske på lämpligt sätt.

* En planeringsperiod på 3 år bör tillämpas vid personal- och bemanningsplanering.

* Avstämning och revidering av lärarens kompetensutvecklingsplan liksom uppföljning av arbetsförhållandena i övrigt sker normalt vid återkommande utvecklingssamtal.

* När undervisningsinsatserna fastställs för den enskilde läraren skall hänsyn tas till vilket för- och efterarbete (inklusive examination) som krävs med hänsyn till undervisningens och ämnets karaktär, undervisningens uppläggning och metod samt lärarens kompetens och erfarenhet av undervisning inom kursen eller området. Generella beräkningsgrunder kan med hänsyn tagen till den stora variationen i undervisningens karaktär inte läggas fast. Utgångspunkt för fastställande av undervisningsinsatsen kan dock vara att en timmes undervisningsinsats, inklusive för- och efterarbete, med den variationsbredd som föreligger omfattar två till sju klocktimmar. Vid insatser som har karaktären av att vara tillgänglig, ge råd mm är det naturligt att dessa betraktas som normal arbetstid. För den lärare som redan idag har merparten av sin arbetstid uppbounden i undervisningsinsatser skall denna andel inte öka utan förutsätts på sikt minska.

Gemensam protokollsanteckning:

För professor anställd senast den 1 januari 1999 skall arbetstiden normalt i huvudsak ägnas åt forskning och forskarutbildning i enlighet med tidigare reglering.

Anställningen som forskarassistent är strategisk för den långsiktiga kompetensförsörjningen. Parterna är ense om att den som har en anställning som forskarassistent i allt väsentligt skall kunna använda denna tid för egen forskning och endast i begränsad omfattning engageras för undervisningsinsatser.

6 § Samråd och beslut om planering av årsarbetstiden

Arbetsgivarens skyldighet att samråda med läraren om planering av årsarbetstiden regleras i ALFA. (Se Upplysningar p 5).

Beslut om tjänstgöringsplan regleras i ALFA. (Se Upplysningar p 6).

Förutom det som sägs i ALFA gäller följande för beslut om bemanningsplanering.

* Riktlinjer för bemanningsplanering och beräkning av undervisningsinsatser fastställs av institutionsstyrelse efter samverkansförhandlingar eller andra överläggningar mellan prefekt och fackliga företrädare. Där institutionsstyrelse saknas beslutar prefekten i frågan. I bemanningsplanen skall tid avsättas för institutionsgemensamma arbetsuppgifter. (Se Upplysningar p 1).

* Institutionens bemanningsplan fastställs av prefekten efter det att berörda lokala arbetstagarorganisationer underrättats.

Påkallar berörd arbetstagarorganisation förhandling i frågan inom tio arbetsdagar gäller följande:

Om inte parterna enas vid förhandlingen eller om förhandling inte begärts inom angiven tid får arbetsgivaren besluta i frågan.

Denna informations- och förhandlingskyldighet ersätter förhandlings- och informationskyldigheten enligt MBL.

* För varje lärare upprättas en tjänstgöringsplan. I denna regleras arbetskyldigheten, dvs. omfattningen och förläggningen av samtliga arbetsuppgifter. Planen omfattar normalt ett år, läsår eller verksamhetsår. Ändringar eller anpassningar kan göras under året men bör normalt göras minst två veckor innan ändringen träder i kraft.

7 § Närvaro på arbetsplatsen

Lärare skall vara tillgängliga på arbetsplatsen i den omfattning verksamheten och arbetsuppgifterna kräver. Arbetet kan dock, om arbetsuppgifterna så tillåter, och efter godkännande av prefekt (motsv.) förläggas till annan plats än den ordinarie arbetsplatsen. Detta gäller också under de studerandes undervisningsfria perioder.

8 § Övertid och mertid

* Samtliga arbetsuppgifter för en lärare skall normalt rymmas inom årsarbetstiden. Övertid/mertid utöver den totala årsarbetstiden skall normalt inte förekomma. För lärare som omfattas av chefsavtalet gäller inte övertidsbestämmelserna.

* Om det under verksamhetsåret uppkommer särskilda behov av att lärare fullgör arbetsuppgifter utöver de planerade inom ramen för årsarbetstiden har prefekt rätt att beordra övertid/mertid. Övertiden får uppgå till högst 150 arbetstimmar. Övertid utöver 150 tim kräver synnerliga skäl och medgivande från dekanus/motsv. För arbete på

övertid/mertid skall i första hand anlitas arbetstagare som frivilligt åtar sig detta (Se ALFA 4 kap. 18 § samt 19 §).

* Kompensation för övertid/mertid är antingen ledighet eller ekonomisk ersättning. (Se ALFA 4 kap 9 § samt 20 §). Kompensation för beordrad, fullgjord mertid/övertid utgår för faktiskt arbetad tid, dvs. även för eventuellt för- och efterarbete.

* Övertid och mertid beräknas efter fullgjort arbete. Avstämning och reglering kan ske terminsvis om verksamhetsmässiga eller andra skäl föreligger.

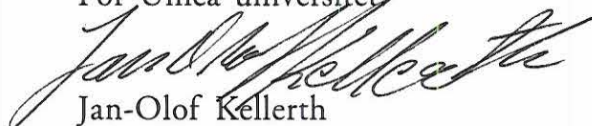
* Ekonomisk ersättning utgår med enkelt övertidstillägg resp. mertidstillägg enligt ALFA. Ersättningen utbetalas inom två månader efter fullgjord årsarbetstid eller efter annan avstämning.

* Kompensationsledighet skall ges under förutsättning att läraren önskar det och att institutionsledningen bedömer det möjligt med hänsyn till verksamhetens krav. Kompensationsledighet medges med 1,5 ledig timme per arbetad övertidstimme. Per arbetad mertidstimme medges 1 ledig timme. (Se ALFA 4 kap 11 § och 22§)

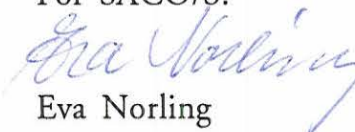
* Obekvämtidstillägg

För schemalagd undervisningstimme som till minst hälften fullgörs efter klockan 18.00 eller lördag-söndag utgår ett lönetillägg enligt lokalt avtal.

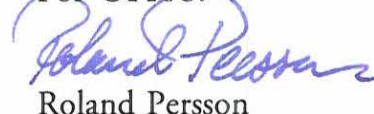
För Umeå universitet:

Jan-Olof Kellerth

För SACO/S:

Eva Norling

För OFR/S:

Roland Persson

Uppllysningar (ingår ej i avtalet)

1 Arbetsuppgifter

- Högskolelagen 3 kap 1 §

I en lärares arbetsuppgifter får ingå att ha hand om utbildning, forskning och konstnärligt utvecklingsarbete samt administrativt arbete. Till lärares uppgifter hör också att följa utvecklingen inom det egna ämnesområdet och den samhällsutveckling i övrigt som har betydelse för lärarens arbete vid högskolan.

- Högskolelagen 3 kap 2 §

I en professors arbetsuppgifter skall det normalt ingå både utbildning och forskning.

- Högskoleförordningen 4 kap 3 §

En högskola skall besluta om i vilken omfattning lärarna vid högskolan skall ha hand om utbildning, forskning eller konstnärligt utvecklingsarbete, och administrativt arbete. Därvid skall högskolan vinnlägga sig om att lärare ur alla kategorier undervisar inom grundläggande högskoleutbildning. Forskarassistenter skall dock i huvudsak bedriva forskning.

- ALFA bilaga 5 4 §

Utöver undervisningsuppgifter skall utrymme ges för forskning, konstnärligt utvecklingsarbete, att följa forskningen samt för övrigt kompetensutveckling.

- Propositionen 1996/97: 141

Med tanke på utbildningens anknytning till forskningen är det väsentligt att professorer deltar i grundutbildningen i större utsträckning än idag. På motsvarande sätt bör övriga lärare med vetenskaplig kompetens medverka i högre grad i forskning/forskarutbildning.

Genom en ändring i högskolelagen, som trädde i kraft den 1 januari 1997, markerade statsmakterna att universitet och högskolor vid sidan om utbildning och forskning också i ökad utsträckning bör samverka med det omgivande samhället, den s k tredje uppgiften. Regeringens uppfattning är att ett motsvarande omvärldsperspektiv bör synas i beskrivningen av de uppgifter som högskolans lärare skall utföra. Regeringen föreslår därför att ett tillägg görs i 3 kap 1 § högskolelagen med innebörden att lärare vid universitet och högskolor inte bara skall följa utvecklingen inom det egna ämnesområdet utan också den samhällsutveckling i övrigt som har betydelse för lärarens arbete vid högskolan.

- Förtydligande av lärares arbetsuppgifter

Arbetsuppgifter som normalt får ingå i en anställning som lärare är:

- Utbildning

Förberedelse för och genomförande av undervisning i olika former inom grund- och forskarutbildning samt fort- och vidareutbildning. Undervisningen kan ske i olika former som föreläsningar, lektioner, handledning enskilt och i grupp, laborationer, övningar och exkursioner. Examination i olika former, kurs- och programutveckling samt pedagogiskt utvecklingsarbete ingår också i arbetsområdet utbildning. Uppgifterna kan utföras antingen i direktkontakt med studenten eller på distans.

- Forskning

Eget deltagande i forskning och utvecklingsarbete samt forskningsinformation.

- Administrativt arbete

Ledningsuppdrag inom universitetet. Ledamotskap i olika organ, kommittéer och arbetsgrupper inom och utom universitetet. Samordnings- och utvecklingsuppdrag för olika frågor. Administration och institutionsarbete.

- Övrigt

Följa utvecklingen inom det egna ämnesområdet och den samhällsutveckling som har betydelse för lärarens arbete vid högskolan samt delta i annan relevant kompetensutveckling.

2 Årsarbetstid

ALFA bilaga 5: 3 §

- Den totala årsarbetstiden för lärare är
 - 1 700 timmar för arbetstagare med 35 semesterdagar
 - 1 732 timmar för arbetstagare med 31 semesterdagar
 - 1 756 timmar för arbetstagare med 28 semesterdagar

3 Arbetstidens fördelning

- ALFA bilaga 5:4 §

Fördelning av årsarbetstiden för lärare skall fastställas i lokala avtal. Utgångspunkter för de lokala förhandlingarna skall vara att utnyttja tillgängliga resurser på för verksamheten bästa sätt, att skapa en god balans mellan en lärares olika arbetsuppgifter och mellan olika kategorier av lärare.

Fördelning en skall ske i ett flersårsperspektiv där omfattningen av olika arbetsuppgifter kan variera över tiden. Utöver undervisningsuppgifter skall utrymme ges för forskning, konstnärligt utvecklingsarbete, att följa forskningen samt för övrig kompetensutveckling. Särskild hänsyn bör också tas till ledande uppgifter för utbildning och forskning såväl inom ämnet som i övrigt. Detsamma gäller huvudansvar för handledning av doktorander.

- Propositionen 1996/97: 141

En grundläggande strävan måste vara att varje lärare tas i anspråk med hänsyn till hans eller hennes samlade – pedagogiska, vetenskapliga eller konstnärliga och övriga – kompetens och att läraren skall kunna utveckla hela sin kompetens inom ramen för anställningen. Uppgifter avseende ledning och utveckling av högskolans verksamhet och samverkan med samhällslivet utanför högskolan bör fördelas inom hela lärargruppen med hänsyn till varje lärares individuella kvalifikationer.

4 Arbetstid efter befordran

- ALFA bilaga 5: 4 § protokollsanteckning

Parterna är ense om att för lärare som befordras på grund av behörighetsbedömning skall undervisningsdelen inte automatiskt ändras i förhållande till den generella reglering som gällde för den befattning som läraren hade före befordran.

5 Samråd med den enskilde läraren

- ALFA bilaga 5: 5 §

Planeringen av årsarbetstiden skall ske i samråd med berörd lärare utifrån verksamhetens krav och en helhetssyn på lärarens arbetsuppgifter och arbetssituation. Samrådet skall leda till en översiktligt plan över omfattning och förläggning av lärarens undervisning som medger utrymme för egen forskning eller konstnärligt utvecklingsarbete, all följa forskningen inom det egna undervisningsområdet, annan kompetensutveckling samt övrigt arbete, såsom att samverka med det omgivande samhället.

Vid fastställande av undervisningsdelen skall en utgångspunkt vara att i ett flersårsperspektiv inte på något avgörande sätt utöka denna i förhållande till den generella reglering som tidigare gällt för den enskilde lärarens befattning.

6 Beslut om tjänstgöringschema/plan

- ALFA bilaga 5: 6 §

Lärares tjänstgöringschema/plan fastställs av arbetsgivaren.

Innan arbetsgivaren meddelar beslut om tjänstgöringschema/plan skall berörd lokal arbetstagarorganisation underrättas. Påkallar berörd arbetstagarorganisation förhandling i frågan inom fem arbetsdagar gäller följande bestämmelser. Om parterna inte enas vid en förhandling enligt denna paragraf eller om förhandling inte begärts inom angiven tid, får arbetsgivaren besluta i frågan.

Denna förhandlings- och informationsskyldighet ersätter arbetsgivarens förhandlings- och informationsskyldighet enligt MBL.

7 Doktorand

- Högskoleförordningen 5 kap 2 §

Den som är anställd som doktorand skall främst ägna sig åt sin egen forskarutbildning. En anställd får dock i begränsad omfattning arbeta med utbildning, forskning och administration. Sådant arbete får, innan doktorsexamen har avlagts, inte omfatta mer än 20 % av full arbetstid.

- ALFA bilaga 5: 4 §

Bestämmelser om övertid enligt 4 kap ALFA gäller inte doktorand, assistent med utbildningsbidrag och amanuens.

990518: Exp rektor,
vice rektor
univ. dir

Lars Erik Öhlund

Odont fak: 5 kansli

Med fak - " -

Tek-nat fak - " -

Sam fak - " -

Hum fak - " -

härmed tillden.

Arbetsgivarordsett (16 Engström)

R-M Ringlöv

Ärende

Beslut/åtgärd

140. Rekommendationer (ramar) för beräkning
av lärares undervisningsinsatser.
Dnr 301-887-99.

Peter Sedlacek föredrar ärendet och föreslår
att grundutbildningskommitténs förslag
lämnas till prefekter och studierektorer.

Nämnden beslutar enligt förslaget.

Vid protokollet

Gretha Gustafsson

Justeras

Lars-Erik Edlund

Barbro Nilsson

Bestyrkes

UMEÅ UNIVERSITET
Humanistiska fakulteten
Lars-Erik Edlund
Dekanus
Peter Sedlacek
Kanslichef

1999-12-02

Prefekter och studierektorer

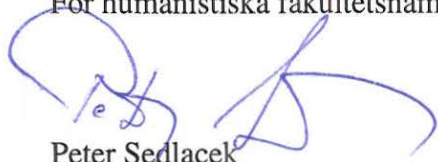
Angående rekommendationer (ramar) för beräkning av undervisningsinsatser för lärare

Humanistiska fakultetens grundutbildningskommitté har av fakultetsnämnden fått i uppdrag att ta fram ramar för beräkning av undervisningsinsatser.

Grundutbildningskommitténs dokument som bifogas har diskuterats vid fakultetsnämndssammanträdet den 1 december. Nämnden kom fram till att dokumentet inte får betraktas som anvisningar – vilket ju också GU-kommittén understryker – utan snarare som argumentationshjälp för alla inblandade parter.

De bifogade rekommendationerna kommer också att diskuteras vid kommande prefekt- och studierektorsträffar.

För humanistiska fakultetsnämnden och enligt uppdrag

Peter Sedlacek

PM

Rekommendationer (ramar) för beräkning av undervisningsinsatser för lärare

PM:et ger endast mycket övergripande rekommendationer hur Arbetstidsavtalet skall tillämpas. Arbetstidsavtalet gäller alla lärare, alltså även timplärare och gästlärare.

Genom sin direkta arbetsledning har **institutionsledningarna** (prefekten) ett **särskilt ansvar** för genomförandet av Arbetstidsavtalet och därmed också hur undervisningsinsatserna skall beräknas.

Men för att skapa en **god och effektiv arbetssituation** för alla medarbetare krävs att ledningsorganisationer på alla nivåer (universitetsledning, fakultetsledningar) verkar för detta.

Dokument som är viktiga utgångspunkter är - utöver Arbetstidsavtalet – Umeå universitets samt humanistiska fakultetens utvecklingsprogram.

Utgångspunkten för all planering är årsarbetstiden, räknad i klocktimmar.

Enligt Högskoleförordningen 4 kap ”skall högskolan vinnlägga sig om att **lärare ur alla lärarkategorier undervisar inom grundläggande högskoleutbildning**. Forskarassistenter skall dock i huvudsak bedriva forskning”.

För **befordrad lektor eller professor** skall undervisningsdelen inte automatiskt ändras i förhållande till den generella reglering som gällde för den befattning läraren hade före befordran.

Fördelning av arbetsuppgifter för den som befordrats skall på sikt, i den mån detta är ekonomiskt möjligt, ske utifrån samma utgångspunkter som för den som erhållit motsvarande anställning på annat sätt.

Vid **fördelning av förekommande arbetsuppgifter** skall man eftersträva en god balans mellan utbildning/undervisning och forskning/utvecklingsarbete för den enskilde läraren.

Denna fördelning kommer normalt att variera över tid. Varje enskild tillsvidareanställd lärare skall under en planeringstid som normalt bör omfatta 3 år, beredas tid för forskning/utvecklingsarbete/egen kompetensutveckling. Denna tid av årsarbetstiden skall sett över tid uppgå till minst 20% för universitetslektor och minst 10% för universitetsadjunkt. I Arbetstidsavtalet står att på sikt bör även denna del av årsarbetstiden för universitetsadjunkt jämföras med den för universitetslektor. Grundutbildningskommittén anser att detta bör ske så snabbt som möjligt.

Undervisningens omfattning

Det bör påpekas att grundutbildningskommitténs rekommendationer inte "befriar" institutionerna från att formulera egna riktlinjer. Dessa riktlinjer för bemanningsplanering och beräkning av undervisningsinsatser skall fastställas av institutionsstyrelse efter samverkansförhandlingar eller andra överläggningar mellan prefekt och facklig företrädare.

En "pott" för institutions interna arbetsuppgifter – såsom t.ex. kommittéarbete, remisskrivande, deltagande i ämnes- och personalkonferenser – bör synliggöras i lärarens anställning. Mer omfattande administrativa arbetsuppgifter bör föranleda ett minskat undervisningsåtagande, vilket beslutas av prefekten. Var gränsen går mellan insatser som bör föranleda ett minskat undervisningsåtagande och sådana som inte föranleder detta kan ibland vara svårt att fastslå. Den s.k. tredje uppgiften skall i normalfallet vara en naturlig del av den enskilde lärarens forskning/egna utveckling. Bli uppgiften mer omfattande bör prefekten besluta om ett minskat undervisningsåtagande. Doktorandhandledning bör räknas in i undervisningsåtagandet.

Enligt Umeå universitets Arbetstidsavtal är utgångspunkten för fastställande av undervisningens omfattning för den enskilde läraren, att en undervisningstimme inklusive för- och efterarbete, motsvarar 2 till 7 klocktimmar. Vid insatser som har karaktären av att endast vara tillgänglig, ge råd mm bör dessa räknas som faktisk tid.

Grundutbildningskommittén konstaterar i överensstämmelse med Arbetstidsavtalet att **generella beräkningsgrunder för hela fakulteten inte kan läggas fast**. Utöver vad som står i avtalet anser dock kommittén att hänsyn bl.a. bör tas till

- undervisningsformen (föreläsningar bör – enligt många - ge fler klocktimmar än gruppundervisning/seminarier/praktiska övningar; andra hävdar dock att t.ex. seminarier bör resultera i fler klocktimmar; ämnets särart kan här spela en viktig roll)
- kursens svårighetsgrad (som dock inte automatiskt bör likställas med kursens nivå: A – D etc.) Det skall också understrykas att svårighetsgrad inte bör likställas med "nyhetsgrad": att ge en kurs första eller andra gången skall – enligt grundutbildningskommitténs uppfattning – inte "belönas" med fler klocktimmar; kursutveckling skall ekonomiseras i särskild ordning.
- antal studerande. Har förstas störst betydelse i fråga om examination/rättning. Generella regler är dock svåra att formulera eftersom det rör sig om många olika examinationsformer.
- parallella undervisningsgrupper. För parallella insatser kan ett mindre antal klocktimmar räknas.

Institutionsintegrationen (de nya institutionsbildningarna) bör avspeglats i beräkningsgrunden, d.v.s. för jämförbara undervisningsinsatser inom samma storinstitution bör samma beräkningsnyckel tillämpas.

Lärare som har undervisat "samma" kurs länge skall inte ha lägre omräkningsfaktor för det. Viktigt med ständig kursutveckling! Institutionsledningen bör dock eftersträva att – där det är möjligt och lämpligt - uppgifterna "roterar" inom institutionen. Hänsyn måste dock tas till den totala arbetsbelastningen och till de enskilda lärarnas kompetens etc.

Avslutningsvis vill grundutbildningskommittén understryka vikten av att det upprättas en **tjänstgöringsplan** för varje enskild lärare. Denna plan är en del av institutionens totala bemanningsplan som fastställs av prefekten efter det att berörda lokala arbetsorganisationer underrättats. I lärarens tjänstgöringsplan regleras arbetskyldigheten, d.v.s. omfattningen och förläggningen av samtliga arbetsuppgifter. Avstämning och eventuell revidering av lärarens kompetensutvecklingsplan liksom uppföljning av arbetsförhållandena i övrigt sker normalt vid återkommande utvecklingsamtal. (Se 5 och 6 § i Umeå universitets Arbetstidsavtal samt ALFA. Upplýsningar p 3, 5 och 6)

När det gäller ev. **övertid** hänvisas till 8 § i Arbetstidsavtalet.

UMEÅ UNIVERSITET

AVTAL
Dnr 301-887-99
99-12-31

Avtal om arbetsuppgifter och arbetstid för lärare och arbetstidsberoende ersättningar för lärare vid Umeå universitet

Gemensamma utgångspunkter

I universitetets utvecklingsprogram för perioden fram till 2002 slås fast att personalen är den viktigaste resursen. Detta gäller i högsta grad den anställda lärarpersonalen. Arbetsmiljön skall upplevas stimulerande och kreativ och det skall finnas hållbara system för kompetensförsörjning. Arbetstidsavtalet är ett viktigt instrument för att nå dessa mål.

Det är en gemensam uppgift för ledningsorganisationen på alla nivåer, för anställda lärare, övrig personal och de fackliga organisationerna att verka för en god arbetssituation. Institutionsledningarna har dock genom sin direkta arbetsledning ett särskilt ansvar för dessa frågor. Genom att skapa goda arbetsförutsättningar tryggas långsiktigt goda inlärningsförutsättningar för studenterna, en effektiv och konkurrenskraftig forskning, den egna kompetensutvecklingen och en ändamålsenlig administration.

Goda arbetsförutsättningar för universitetets lärare skapas genom

- att verksamhetens mål och inriktning är väl kända av alla
- att ansvar och befogenheter är klart formulerade på alla nivåer
- att arbetsorganisationen leder till ett stort personligt ansvarstagande, variation och stimulans
- att arbetets organisation leder till hög kvalitet i såväl forskning, utvecklingsarbete, utbildning och att nära samband etableras mellan olika arbetsuppgifter
- att den enskilde lärarens unika förmåga när det gäller undervisning, forskning, utvecklingsarbete, administration och samverkan med det omgivande samhället tas tillvara. Arbetsförhållandena skall anpassas till människors olika förutsättningar i fysiskt och psykiskt avseende
- att arbetsförhållandena skall medge möjlighet att kontinuerligt följa utvecklingen inom det egna ämnesområdet
- att de anställda ges fortlöpande information, förutsättningar för kontinuerlig kompetensutveckling och möjlighet till medverkan i utformning och förändring av arbete och arbetsförhållanden.

1 § Allmänt

Parterna sluter detta avtal med stöd av ALFA 1 kap. 3§ samt bilaga 5 och löne- och förmånsavtalet för statliga läkare (Läkaravtalet) 1 kap. 3 §. Avtalet innehåller tillägg till eller undantag från bestämmelserna i ALFA/läkaravtalet. Där inget annat sägs gäller ALFA/läkaravtalet i tillämpliga delar.

2 § Tillämpningsområde och giltighetstid

Detta avtal gäller lärare vid Umeå universitet vilka omfattas av ALFA/läkaravtalet. Dessutom gäller avtalet i tillämpliga delar anställning som doktorand.

Med lärare avses professorer, adjungerade professorer, lektorer, adjungerade lektorer, adjunkter, adjungerade adjunkter, forskarassistenter, timlärare och gästlärare samt enligt övergångsbestämmelserna i Högskoleförordningen utländsk lektor.

Avtalet gäller från 2000-01-01 och har samma giltighetstid som RALS 1998-2001.

3 § Arbetsuppgifter för lärare

De arbetsuppgifter som kan förekomma inom ramen för en anställning som lärare framgår av bestämmelserna i högskolelagen, högskoleförordningen och i det centrala avtalet om löne- och anställningsförmåner, ALFA samt läkaravtalet. (Se Upplysningar p 1).

4 § Arbetstid

Lärarnas totala årsarbetstid är 1644 timmar för arbetstagare med 42 semesterdagar, 1700 timmar för arbetstagare med 35 semesterdagar, 1732 timmar för arbetstagare med 31 semesterdagar samt 1756 timmar för arbetstagare med 28 semesterdagar. (Se Upplysningar p 2).

Samtliga förekommande arbetsuppgifter för en lärare skall inrymmas i årsarbetstiden. För befattningar med klinisk verksamhet/anknytning innefattas även arvodesuppdraget hos sjukvårdshuvudmannen i årsarbetstiden.

5 § Arbetstidens fördelning på arbetsuppgifter, verksamhets- och bemanningsplan

Fördelning av lärarnas arbetstid regleras i ALFA. (Se Upplysningar p 3).

Förutom det som sägs i ALFA gäller följande för fördelning av lärarnas arbetstid:

* Till grund för fördelning av arbetsuppgifter för lärare skall ligga institutionens verksamhetsplan och verksamhetsuppdrag. Av dessa framgår den verksamhet som enligt planerna skall bedrivas och de mål som skall uppnås under verksamhetsåret och de ekonomiska ramarna. Verksamhetsplanen skall omfatta all verksamhet, oavsett finansiering.

* Arbetsfördelningen skall ta hänsyn till universitetslärarens behov av balans mellan de utbildnings-, forsknings/utvecklings- och ev. kliniska arbetsuppgifter som är förenade

med anställningen. Behovet av både kort- och långsiktig kompetensutveckling skall beaktas och arbetsuppgifterna fördelas så att möjligheterna att kombinera utbildnings- och forsknings-/utvecklingsarbete främjas.

* Alla lärare skall under en 3-årsperiod ges utrymme för forskning eller konstnärligt utvecklingsarbete eller för att följa forskningen inom det egna ämnesområdet utöver vad som framgår av Högskolelagen eller för övrig kompetensutveckling. (Se Upplysningar p 1).

Med övrig kompetensutveckling avses forskarutbildning, deltagande i vetenskapliga, konstnärliga, pedagogiska eller administrativa utvecklingsprojekt, deltagande i interna eller externa kurser och konferenser samt andra aktiviteter i personalutvecklande syfte. För varje lärare skall normalt finnas en kompetensutvecklingsplan. Denna del av årsarbetstiden skall sett över tid uppgå till minst 20 % för universitetslektor och till minst 10 % för universitetsadjunkt. På sikt bör också denna del av årsarbetstiden för universitetsadjunkt jämföras med den för universitetslektor.

* Beroende på verksamhetens krav och den enskilde lärarens önskemål kan arbetsuppgifterna som rör forskning eller konstnärligt utvecklingsarbete, följa forskningen och övrig kompetensutveckling förläggas till längre sammanhängande perioder eller läggas ut kontinuerligt. Vilka arbetsuppgifter som skall genomföras under det avsatta tidsutrymmet skall framgå av bemanningsplanen. Avrapportering av genomförda uppgifter skall ske på lämpligt sätt.

* En planeringsperiod på 3 år bör tillämpas vid personal- och bemanningsplanering.

* Avstämning och revidering av lärarens kompetensutvecklingsplan liksom uppföljning av arbetsförhållandena i övrigt sker normalt vid återkommande utvecklingssamtal.

* När undervisningsinsatserna fastställs för den enskilde läraren skall hänsyn tas till vilket för- och efterarbete (inklusive examination) som krävs med hänsyn till undervisningens och ämnets karaktär, undervisningens uppläggning och metod samt lärarens kompetens och erfarenhet av undervisning inom kursen eller området. Generella beräkningsgrunder kan med hänsyn tagen till den stora variationen i undervisningens karaktär inte läggas fast. Utgångspunkt för fastställande av undervisningsinsatsen kan dock vara att en timmes undervisningsinsats, inklusive för- och efterarbete, med den variationsbredd som föreligger omfattar två till sju klocktimmar. Vid insatser som har karaktären av att vara tillgänglig, ge råd mm är det naturligt att dessa betraktas som normal arbetstid. För den lärare som redan idag har merparten av sin arbetstid uppbunden i undervisningsinsatser skall denna andel inte öka utan förutsätts på sikt minska.

Gemensam protokollsanteckning:

För professor anställd senast den 1 januari 1999 skall arbetstiden normalt i huvudsak ägnas åt forskning, forskarutbildning och grundutbildning i enlighet med tidigare reglering. För den kliniskt verksamme läraren skall den kliniska verksamheten omfatta högst 13 timmar per vecka.

Anställningen som forskarassistent är strategisk för den långsiktiga kompetensförsörjningen. Parterna är ense om att den som har en anställning som forskarassistent i allt väsentligt skall kunna använda denna tid för egen forskning och endast i begränsad omfattning engageras för undervisningsinsatser.

6 § Samråd och beslut om planering av årsarbetstiden

Arbetsgivarens skyldighet att samråda med läraren om planering av årsarbetstiden regleras i ALFA. (Se Upplysningar p 5).

Beslut om tjänstgöringsplan regleras i ALFA. (Se Upplysningar p 6).

Förutom det som sägs i ALFA gäller följande för beslut om bemanningsplanering.

* Riktlinjer för bemanningsplanering och beräkning av undervisningsinsatser fastställs av institutionsstyrelse efter samverkansförhandlingar eller andra överläggningar mellan prefekt och fackliga företrädare. Där institutionsstyrelse saknas beslutar prefekten i frågan. I bemanningsplanen skall tid avsättas för institutionsgemensamma arbetsuppgifter. (Se Upplysningar p 1).

* Institutionens bemanningsplan fastställs av prefekten efter det att berörda lokala arbetstagarorganisationer underrättats.

Påkallar berörd arbetstagarorganisation förhandling i frågan inom tio arbetsdagar gäller följande:

Om inte parterna enas vid förhandlingen eller om förhandling inte begärts inom angiven tid får arbetsgivaren besluta i frågan.

Denna informations- och förhandlingsskyldighet ersätter förhandlings- och informationsskyldigheten enligt MBL.

* För varje lärare upprättas en tjänstgöringsplan. I denna regleras arbetskyldigheten, dess omfattning och förläggningen av samtliga arbetsuppgifter. Planen omfattar normalt ett år, läsår eller verksamhetsår. Ändringar eller anpassningar kan göras under året men bör normalt göras minst två veckor innan ändringen träder i kraft.

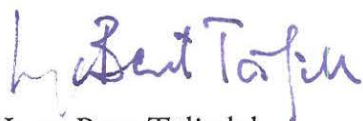
7 § Närvaro på arbetsplatsen

Lärare skall vara tillgängliga på arbetsplatsen i den omfattning verksamheten och arbetsuppgifterna kräver. Arbetet kan dock, om arbetsuppgifterna så tillåter, och efter godkännande av prefekt (motsv.) förläggas till annan plats än den ordinarie arbetsplatsen. Detta gäller också under de studerandes undervisningsfria perioder.

8 § Övertid och mertid

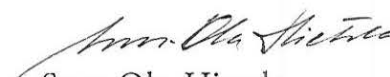
- * Samtliga arbetsuppgifter för en lärare skall normalt rymmas inom årsarbetstiden. Övertid/mertid utöver den totala årsarbetstiden skall normalt inte förekomma. För lärare som omfattas av chefsavtalet och för professor gäller inte övertidsbestämmelserna.
- * Om det under verksamhetsåret uppkommer särskilda behov av att lärare fullgör arbetsuppgifter utöver de planerade inom ramen för årsarbetstiden har prefekt rätt att beordra övertid/mertid. Övertiden får uppgå till högst 150 arbetstimmar. Övertid utöver 150 tim kräver synnerliga skäl och medgivande från dekanus/motsv. För arbete på övertid/mertid skall i första hand anlitas arbetstagare som frivilligt åtar sig detta. (Se ALFA 4 kap. 18 § samt 19 §).
- * Kompensation för övertid/mertid är antingen ledighet eller ekonomisk ersättning. (Se ALFA 4 kap 9 § samt 20 §). Kompensation för beordrad, fullgjord mertid/övertid utgår för faktiskt arbetad tid, d v s även för eventuellt för- och efterarbete.
- * Övertid och mertid beräknas efter fullgjort arbete. Avstämning och reglering kan ske terminsvis om verksamhetsmässiga eller andra skäl föreligger.
- * Ekonomisk ersättning utgår med enkelt övertidstillägg resp. mertidstillägg enligt ALFA. Ersättningen utbetalas inom två månader efter fullgjord årsarbetstid eller efter annan avstämning.
- * Kompensationsledighet skall ges under förutsättning att läraren önskar det och att institutionsledningen bedömer det möjligt med hänsyn till verksamhetens krav. Kompensationsledighet medges med 1,5 ledig timme per arbetad övertidstimme. Per arbetad mertidstimme medges 1 ledig timme. (Se ALFA 4 kap 11 § och 22§).
- * Obekvämtidstillägg. För schemalagd undervisningstimme som till minst hälften fullgörs efter klockan 18.00 eller lördag-söndag utgår ett lönetillägg enligt lokalt avtal.

För Umeå universitet:

Inge-Bert Täljedal

För Sveriges Läkarförbund/
Västerbottens läns läkarförening

Sven-Ola Hietala

Bilaga

Upplysningar (ingår ej i avtalet)

1 Arbetsuppgifter

* Högskolelagen 3 kap 1 §

I en lärares arbetsuppgifter får ingå att ha hand om utbildning, forskning och konstnärligt utvecklingsarbete samt administrativt arbete. Till lärares uppgifter hör också att följa utvecklingen inom det egna ämnesområdet och den samhällsutveckling i övrigt som har betydelse för lärarens arbete vid högskolan.

* Högskolelagen 3 kap 2 §

I en professors arbetsuppgifter skall det normalt ingå både utbildning och forskning.

* Högskoleförordningen 4 kap 3 §

En högskola skall besluta om i vilken omfattning lärarna vid högskolan skall ta hand om utbildning, forskning eller konstnärligt utvecklingsarbete och administrativt arbete. Därvid skall högskolan vinnlägga sig om att lärare ur alla kategorier undervisar inom grundläggande högskoleutbildning. Forskarassistenter skall dock i huvudsak bedriva forskning.

* ALFA bilaga 5 4 §

Utöver undervisningsuppgifter skall utrymme ges för forskning, konstnärligt utvecklingsarbete, att följa forskningen samt för övrig kompetensutveckling.

* Propositionen 1996/97: 141

Med tanke på utbildningens anknytning till forskningen är det väsentligt att professorer deltar i grundutbildningen i större utsträckning än idag. På motsvarande sätt bör övriga lärare med vetenskaplig kompetens medverka i högre grad i forskning/forskarutbildning.

Genom en ändring i högskolelagen som trädde i kraft den 1 januari 1997, markerade statsmakterna att universitet och högskolor vid sidan om utbildning och forskning också i större utsträckning bör samverka med det omgivande samhället, den s k tredje uppgiften. Regeringens uppfattning är att ett motsvarande omvärldsperspektiv bör synas i beskrivningen av de uppgifter som högskolans lärare skall utföra. Regeringen föreslår därför att ett tillägg görs i 3 kap 1 § Högskolelagen med innebörden att lärare vid universitet och högskola inte bara skall följa utvecklingen inom det egna ämnesområdet utan också den samhällsutveckling i övrigt som har betydelse för lärarens arbete vid högskolan.

* Förtydligande av lärares arbetsuppgifter

Arbetsuppgifter som normalt får ingå i en anställning som lärare är:

- Utbildning

Förberedelse för och genomförande av undervisning i olika former inom grund- och forskarutbildning samt fort- och vidareutbildning. Undervisningen kan ske i olika former som föreläsningar, lektioner, handledning enskilt och i grupp, laborationer, övningar och exkursioner. Examination i olika former, kurs- och programutveckling samt pedagogiskt utvecklingsarbete ingår också i arbetsområdet utbildning.

Uppgifterna kan utföras antingen i direktkontakt med studenten eller på distans.

- Forskning

Eget deltagande i forskning och utvecklingsarbete samt forskningsinformation.

- Administrativt arbete

Ledningsuppdrag inom universitetet. Ledamotskap i olika organ, kommittéer och arbetsgrupper inom och utom universitetet. Samordnings- och utvecklingsuppdrag för olika frågor. Administration och institutionsarbete.

* Övrigt

Följa utvecklingen inom det egna ämnesområdet och den samhällsutveckling som har betydelse för lärarens arbete vid högskolan samt delta i annan relevant kompetensutveckling.

2 Årsarbetstid

* ALFA bilaga 5: 3 §

Den totala ordinarie årsarbetstiden för lärare är

1644 klocktimmar för lärare med 42 semesterdagar (lokal tillämpning)

1 700 klocktimmar för lärare med 35 semesterdagar

1 732 klocktimmar för lärare med 31 semesterdagar

1 756 klocktimmar för lärare med 28 semesterdagar

3 Arbetstidens fördelning

* ALFA bilaga 5: 4 §

Fördelning av årsarbetstiden för lärare skall fastställas i lokala avtal. Utgångspunkter för de lokala förhandlingarna skall vara att utnyttja tillgängliga resurser på för verksamheten bästa sätt, att skapa en god balans mellan en lärares olika arbetsuppgifter och mellan olika kategorier av lärare.

Fördelningen skall ske i ett flerårsperspektiv där omfattningen av olika arbetsuppgifter kan variera över tiden. Utöver undervisningsuppgifter skall utrymme ges för forskning, konstnärligt utvecklingsarbete, att följa forskningen samt för övrig kompetensutveckling. Särskild hänsyn bör också tas till ledande uppgifter för utbildning och forskning såväl inom ämnet som i övrigt. Detsamma gäller huvudansvar för handledning av doktorander.

* Propositionen 1996/97: 141

En grundläggande strävan måste vara att varje lärare tas i anspråk med hänsyn till hans eller hennes samlade - pedagogiska, vetenskapliga eller konstnärliga och övriga - kompetens och att läraren skall kunna utveckla hela sin kompetens inom ramen för anställningen. Uppgifter avseende ledning och utveckling av högskolans verksamhet och samverkan med samhällslivet utanför högskolan bör fördelas inom hela lärargruppen med hänsyn till varje lärares individuella kvalifikationer.

4 Arbetstid efter befordran

* ALFA bilaga 5: 4 § protokollsanteckning

Parterna är ense om att för lärare som befordras på grund av behörighets-bedömning skall undervisningsdelen inte automatiskt ändras i förhållande till den generella reglering som gällde för den befattning läraren hade före befordran.

5 Samråd med den enskilde läraren

* ALFA bilaga 5: 5 §

Planering av årsarbetstiden skall ske i samråd med berörd lärare utifrån verksamhetens krav och en helhetssyn på lärarens arbetsuppgifter och arbetssituation. Samrådet skall leda till en översiktlig plan över omfattning och förläggning av lärarens undervisning som medger utrymme för egen forskning eller konstnärligt utvecklingsarbete, att följa forskningen inom det egna undervisningsområdet, annan kompetensutveckling samt övrigt arbete såsom att samverka med det omgivande samhället.

Vid fastställande av undervisningsdelen skall en utgångspunkt vara att i ett flerårsperspektiv inte på något avgörande sätt utöka denna i förhållande till den generella reglering som tidigare gällt för den enskilde lärarens befattning.

6 Beslut om tjänstgöringsschema/plan

* ALFA bilaga 5: 6 §

Lärarens tjänstgöringsschema/plan fastställs av arbetsgivaren.

Innan arbetsgivaren meddelar beslut om tjänstgöringsschema/plan skall berörd lokal arbetstagarorganisation underrättas.

Påkallar berörd arbetstagarorganisation förhandling i frågan inom fem arbetsdagar gäller följande bestämmelser:

Om parterna inte enas vid en förhandling enligt denna paragraf eller om förhandling inte begärts inom angiven tid, får arbetsgivaren besluta i frågan.

Denna förhandlings- och informationsskyldighet ersätter arbetsgivarens förhandlings- och informationsskyldighet enligt MBL.

7 Doktorand

* Högskoleförordningen 5 kap 2 §

Den som är anställd som doktorand skall främst ägna sig åt sin egen forskarutbildning. En anställd får dock i begränsad omfattning arbeta med utbildning, forskning och administration. Sådant arbete får, innan doktorsexamen har avlagts, inte omfatta mer än 20 % av full arbetstid.

* ALFA bilaga 5: 4 §

Bestämmelser om övertid enligt 4 kap ALFA gäller inte doktorand, assistent med utbildningsbidrag och amanuens.

Närvarande

Inge-Bert Täljedal
Gunnel Gustafsson
Jan-Erik Ögren
Lars Erik Öhlund

rektor, ordförande
prorektor
universitetsdirektör
sekreterare

Ärende

21. Godkännande av kollektivavtal om
arbetstid (JEÖ)
Dnr 301-887-99

Beslut/åtgärd

Avtal undertecknas med Sveriges Läkarförbund/
Västerbottens läns läkarförening enligt förslaget.
Bilaga.

Vid protokollet

Lars Erik Öhlund

Justeras

Inge-Bert Täljedal

Bestyrkes

Christina Hallucan

2000-01-26 Originalen till Stig Bäckström för expediering

Stig

UMEÅ UNIVERSITET

AVTAL
Dnr 301-887-99
99-12-31

Avtal om arbetsuppgifter och arbetstid för lärare och arbetstidsberoende ersättningar för lärare vid Umeå universitet

Gemensamma utgångspunkter

I universitetets utvecklingsprogram för perioden fram till 2002 slås fast att personalen är den viktigaste resursen. Detta gäller i högsta grad den anställda lärarpersonalen. Arbetsmiljön skall upplevas stimulerande och kreativ och det skall finnas hållbara system för kompetensförsörjning. Arbetstidsavtalet är ett viktigt instrument för att nå dessa mål.

Det är en gemensam uppgift för ledningsorganisationen på alla nivåer, för anställda lärare, övrig personal och de fackliga organisationerna att verka för en god arbetssituation. Institutionsledningarna har dock genom sin direkta arbetsledning ett särskilt ansvar för dessa frågor. Genom att skapa goda arbetsförutsättningar tryggas långsiktigt goda inlärningsförutsättningar för studenterna, en effektiv och konkurrenskraftig forskning, den egna kompetensutvecklingen och en ändamålsenlig administration.

Goda arbetsförutsättningar för universitetets lärare skapas genom

- att verksamhetens mål och inriktning är väl kända av alla
- att ansvar och befogenheter är klart formulerade på alla nivåer
- att arbetsorganisationen leder till ett stort personligt ansvarstagande, variation och stimulans
- att arbetets organisation leder till hög kvalitet i såväl forskning, utvecklingsarbete, utbildning och att nära samband etableras mellan olika arbetsuppgifter
- att den enskilde lärarens unika förmåga när det gäller undervisning, forskning, utvecklingsarbete, administration och samverkan med det omgivande samhället tas tillvara. Arbetsförhållandena skall anpassas till människors olika förutsättningar i fysiskt och psykiskt avseende
- att arbetsförhållandena skall medge möjlighet att kontinuerligt följa utvecklingen inom det egna ämnesområdet

information, förutsättningar för kontinuerlig
till medverkan i utformning och förändring av

1
2 original

Stefan har rapporterat det andra
exemplat 01-01-18 till Sven-Ola
Hörelid / KRS

1 § Allmänt

Parterna sluter detta avtal med stöd av ALFA 1 kap. 3§ samt bilaga 5 och löne- och förmånsavtalet för statliga läkare (Läkaravtalet) 1 kap. 3 §. Avtalet innehåller tillägg till eller undantag från bestämmelserna i ALFA/läkaravtalet. Där inget annat sägs gäller ALFA/läkaravtalet i tillämpliga delar.

2 § Tillämpningsområde och giltighetstid

Detta avtal gäller lärare vid Umeå universitet vilka omfattas av ALFA/läkaravtalet. Dessutom gäller avtalet i tillämpliga delar anställning som doktorand.

Med lärare avses professorer, adjungerade professorer, lektorer, adjungerade lektorer, adjunkter, adjungerade adjunkter, forskarassistenter, timlärare och gästlärare samt enligt övergångsbestämmelserna i Högskoleförordningen utländsk lektor.

Avtalet gäller från 2000-01-01 och har samma giltighetstid som RALS 1998-2001.

3 § Arbetsuppgifter för lärare

De arbetsuppgifter som kan förekomma inom ramen för en anställning som lärare framgår av bestämmelserna i högskolelagen, högskoleförordningen och i det centrala avtalet om löne- och anställningsförmåner, ALFA samt läkaravtalet. (Se Upplysningar p 1).

4 § Arbetstid

Lärarnas totala årsarbetstid är 1644 timmar för arbetstagare med 42 semesterdagar, 1700 timmar för arbetstagare med 35 semesterdagar, 1732 timmar för arbetstagare med 31 semesterdagar samt 1756 timmar för arbetstagare med 28 semesterdagar. (Se Upplysningar p 2).

Samtliga förekommande arbetsuppgifter för en lärare skall inrymmas i årsarbetstiden. För befattningar med klinisk verksamhet/anknytning innefattas även arvodesuppdraget hos sjukvårdshuvudmannen i årsarbetstiden.

5 § Arbetstidens fördelning på arbetsuppgifter, verksamhets- och bemanningsplan

Fördelning av lärarnas arbetstid regleras i ALFA. (Se Upplysningar p 3).

Förutom det som sägs i ALFA gäller följande för fördelning av lärarnas arbetstid:

* Till grund för fördelning av arbetsuppgifter för lärare skall ligga institutionens verksamhetsplan och verksamhetsuppdrag. Av dessa framgår den verksamhet som enligt planerna skall bedrivas och de mål som skall uppnås under verksamhetsåret och de ekonomiska ramarna. Verksamhetsplanen skall omfatta all verksamhet, oavsett finansiering.

* Arbetsfördelningen skall ta hänsyn till universitetslärarens behov av balans mellan de utbildnings-, forsknings/utvecklings- och ev. kliniska arbetsuppgifter som är förenade

med anställningen. Behovet av både kort- och långsiktig kompetensutveckling skall beaktas och arbetsuppgifterna fördelas så att möjligheterna att kombinera utbildnings- och forsknings-/utvecklingsarbete främjas.

* Alla lärare skall under en 3-årsperiod ges utrymme för forskning eller konstnärligt utvecklingsarbete eller för att följa forskningen inom det egna ämnesområdet utöver vad som framgår av Högskolelagen eller för övrig kompetensutveckling. (Se Upplysningar p 1).

Med övrig kompetensutveckling avses forskarutbildning, deltagande i vetenskapliga, konstnärliga, pedagogiska eller administrativa utvecklingsprojekt, deltagande i interna eller externa kurser och konferenser samt andra aktiviteter i personalutvecklande syfte. För varje lärare skall normalt finnas en kompetensutvecklingsplan. Denna del av årsarbetstiden skall sett över tid uppgå till minst 20 % för universitetslektor och till minst 10 % för universitetsadjunkt. På sikt bör också denna del av årsarbetstiden för universitetsadjunkt jämföras med den för universitetslektor.

* Beroende på verksamhetens krav och den enskilde lärarens önskemål kan arbetsuppgifterna som rör forskning eller konstnärligt utvecklingsarbete, följa forskningen och övrig kompetensutveckling förläggas till längre sammanhängande perioder eller läggas ut kontinuerligt. Vilka arbetsuppgifter som skall genomföras under det avsatta tidsutrymmet skall framgå av bemanningsplanen. Avrapportering av genomförda uppgifter skall ske på lämpligt sätt.

* En planeringsperiod på 3 år bör tillämpas vid personal- och bemanningsplanering.

* Avstämning och revidering av lärarens kompetensutvecklingsplan liksom uppföljning av arbetsförhållandena i övrigt sker normalt vid återkommande utvecklingssamtal.

* När undervisningsinsatserna fastställs för den enskilde läraren skall hänsyn tas till vilket för- och efterarbete (inklusive examination) som krävs med hänsyn till undervisningens och ämnets karaktär, undervisningens uppläggning och metod samt lärarens kompetens och erfarenhet av undervisning inom kursen eller området. Generella beräkningsgrunder kan med hänsyn tagen till den stora variationen i undervisningens karaktär inte läggas fast. Utgångspunkt för fastställande av undervisningsinsatsen kan dock vara att en timmes undervisningsinsats, inklusive för- och efterarbete, med den variationsbredd som föreligger omfattar två till sju klocktimmar. Vid insatser som har karaktären av att vara tillgänglig, ge råd mm är det naturligt att dessa betraktas som normal arbetstid. För den lärare som redan idag har merparten av sin arbetstid uppbunden i undervisningsinsatser skall denna andel inte öka utan förutsätts på sikt minska.

Gemensam protokollsanteckning:

För professor anställd senast den 1 januari 1999 skall arbetstiden normalt i huvudsak ägnas åt forskning, forskarutbildning och grundutbildning i enlighet med tidigare reglering. För den kliniskt verksamme läraren skall den kliniska verksamheten omfatta högst 13 timmar per vecka.

Anställningen som forskarassistent är strategisk för den långsiktiga kompetensförsörjningen. Parterna är ense om att den som har en anställning som forskarassistent i allt väsentligt skall kunna använda denna tid för egen forskning och endast i begränsad omfattning engageras för undervisningsinsatser.

6 § Samråd och beslut om planering av årsarbetstiden

Arbetsgivarens skyldighet att samråda med läraren om planering av årsarbetstiden regleras i ALFA. (Se Upplysningar p 5).

Beslut om tjänstgöringsplan regleras i ALFA. (Se Upplysningar p 6).

Förutom det som sägs i ALFA gäller följande för beslut om bemanningsplanering.

* Riktlinjer för bemanningsplanering och beräkning av undervisningsinsatser fastställs av institutionsstyrelse efter samverkansförhandlingar eller andra överläggningar mellan prefekt och fackliga företrädare. Där institutionsstyrelse saknas beslutar prefekten i frågan. I bemanningsplanen skall tid avsättas för institutionsgemensamma arbetsuppgifter. (Se Upplysningar p 1).

* Institutionens bemanningsplan fastställs av prefekten efter det att berörda lokala arbetstagarorganisationer underrättats.

Påkallar berörd arbetstagarorganisation förhandling i frågan inom tio arbetsdagar gäller följande:

Om inte parterna enas vid förhandlingen eller om förhandling inte begärts inom angiven tid får arbetsgivaren besluta i frågan.

Denna informations- och förhandlingsskyldighet ersätter förhandlings- och informationsskyldigheten enligt MBL.

* För varje lärare upprättas en tjänstgöringsplan. I denna regleras arbetsskyldigheten, dess omfattning och förläggningen av samtliga arbetsuppgifter. Planen omfattar normalt ett år, läsår eller verksamhetsår. Ändringar eller anpassningar kan göras under året men bör normalt göras minst två veckor innan ändringen träder i kraft.

7 § Närvaro på arbetsplatsen

Lärare skall vara tillgängliga på arbetsplatsen i den omfattning verksamheten och arbetsuppgifterna kräver. Arbetet kan dock, om arbetsuppgifterna så tillåter, och efter godkännande av prefekt (motsv.) förläggas till annan plats än den ordinarie arbetsplatsen. Detta gäller också under de studerandes undervisningsfria perioder.

8 § Övertid och mertid

- * Samtliga arbetsuppgifter för en lärare skall normalt rymmas inom årsarbetstiden. Övertid/mertid utöver den totala årsarbetstiden skall normalt inte förekomma. För lärare som omfattas av chefsavtalet och för professor gäller inte övertidsbestämmelserna.
- * Om det under verksamhetsåret uppkommer särskilda behov av att lärare fullgör arbetsuppgifter utöver de planerade inom ramen för årsarbetstiden har prefekt rätt att beordra övertid/mertid. Övertiden får uppgå till högst 150 arbetstimmar. Övertid utöver 150 tim kräver synnerliga skäl och medgivande från dekanus/motsv. För arbete på övertid/mertid skall i första hand anlitas arbetstagare som frivilligt åtar sig detta. (Se ALFA 4 kap. 18 § samt 19 §).
- * Kompensation för övertid/mertid är antingen ledighet eller ekonomisk ersättning. (Se ALFA 4 kap 9 § samt 20 §). Kompensation för beordrad, fullgjord mertid/övertid utgår för faktiskt arbetad tid, d v s även för eventuellt för- och efterarbete.
- * Övertid och mertid beräknas efter fullgjort arbete. Avstämning och reglering kan ske terminsvis om verksamhetsmässiga eller andra skäl föreligger.
- * Ekonomisk ersättning utgår med enkelt övertidstillägg resp. mertidstillägg enligt ALFA. Ersättningen utbetalas inom två månader efter fullgjord årsarbetstid eller efter annan avstämning.
- * Kompensationsledighet skall ges under förutsättning att läraren önskar det och att institutionsledningen bedömer det möjligt med hänsyn till verksamhetens krav. Kompensationsledighet medges med 1,5 ledig timme per arbetad övertidstimme. Per arbetad mertidstimme medges 1 ledig timme. (Se ALFA 4 kap 11 § och 22§).
- * Obekvämtidstillägg. För schemalagd undervisningstimme som till minst hälften fullgörs efter klockan 18.00 eller lördag-söndag utgår ett lönetillägg enligt lokalt avtal.

För Umeå universitet:

Ingé-Bert Täljedal

För Sveriges Läkarförbund/
Västerbottens läns läkarförening

Sven-Ola Hietala

Bilaga

Upplysningar (ingår ej i avtalet)

1 Arbetsuppgifter

* Högskolelagen 3 kap 1 §

I en lärares arbetsuppgifter får ingå att ha hand om utbildning, forskning och konstnärligt utvecklingsarbete samt administrativt arbete. Till lärares uppgifter hör också att följa utvecklingen inom det egna ämnesområdet och den samhällsutveckling i övrigt som har betydelse för lärarens arbete vid högskolan.

* Högskolelagen 3 kap 2 §

I en professors arbetsuppgifter skall det normalt ingå både utbildning och forskning.

* Högskoleförordningen 4 kap 3 §

En högskola skall besluta om i vilken omfattning lärarna vid högskolan skall ta hand om utbildning, forskning eller konstnärligt utvecklingsarbete och administrativt arbete. Därvid skall högskolan vinnlägga sig om att lärare ur alla kategorier undervisar inom grundläggande högskoleutbildning. Forskarassistenter skall dock i huvudsak bedriva forskning.

* ALFA bilaga 5 4 §

Utöver undervisningsuppgifter skall utrymme ges för forskning, konstnärligt utvecklingsarbete, att följa forskningen samt för övrig kompetensutveckling.

* Propositionen 1996/97: 141

Med tanke på utbildningens anknytning till forskningen är det väsentligt att professorer deltar i grundutbildningen i större utsträckning än idag. På motsvarande sätt bör övriga lärare med vetenskaplig kompetens medverka i högre grad i forskning/forskarutbildning.

Genom en ändring i högskolelagen som trädde i kraft den 1 januari 1997, markerade statsmakterna att universitet och högskolor vid sidan om utbildning och forskning också i större utsträckning bör samverka med det omgivande samhället, den s k tredje uppgiften. Regeringens uppfattning är att ett motsvarande omvärldsperspektiv bör synas i beskrivningen av de uppgifter som högskolans lärare skall utföra. Regeringen föreslår därför att ett tillägg görs i 3 kap 1 § Högskolelagen med innebörden att lärare vid universitet och högskola inte bara skall följa utvecklingen inom det egna ämnesområdet utan också den samhällsutveckling i övrigt som har betydelse för lärarens arbete vid högskolan.

* Förtydligande av lärares arbetsuppgifter

Arbetsuppgifter som normalt får ingå i en anställning som lärare är:

- Utbildning

Förberedelse för och genomförande av undervisning i olika former inom grund- och forskarutbildning samt fort- och vidareutbildning. Undervisningen kan ske i olika former som föreläsningar, lektioner, handledning enskilt och i grupp, laborationer, övningar och exkursioner. Examination i olika former, kurs- och programutveckling samt pedagogiskt utvecklingsarbete ingår också i arbetsområdet utbildning. Uppgifterna kan utföras antingen i direktkontakt med studenten eller på distans.

- Forskning

Eget deltagande i forskning och utvecklingsarbete samt forskningsinformation.

- Administrativt arbete

Ledningsuppdrag inom universitetet. Ledamotskap i olika organ, kommittéer och arbetsgrupper inom och utom universitetet. Samordnings- och utvecklingsuppdrag för olika frågor. Administration och institutionsarbete.

* Övrigt

Följa utvecklingen inom det egna ämnesområdet och den samhällsutveckling som har betydelse för lärarens arbete vid högskolan samt delta i annan relevant kompetensutveckling.

2 Årsarbetstid

* ALFA bilaga 5: 3 §

Den totala ordinarie årsarbetstiden för lärare är

1644 klocktimmar för lärare med 42 semesterdagar (lokal tillämpning)

1 700 klocktimmar för lärare med 35 semesterdagar

1 732 klocktimmar för lärare med 31 semesterdagar

1 756 klocktimmar för lärare med 28 semesterdagar

3 Arbetstidens fördelning

* ALFA bilaga 5: 4 §

Fördelning av årsarbetstiden för lärare skall fastställas i lokala avtal. Utgångspunkter för de lokala förhandlingarna skall vara att utnyttja tillgängliga resurser på för verksamheten bästa sätt, att skapa en god balans mellan en lärares olika arbetsuppgifter och mellan olika kategorier av lärare.

Fördelningen skall ske i ett flerårsperspektiv där omfattningen av olika arbetsuppgifter kan variera över tiden. Utöver undervisningsuppgifter skall utrymme ges för forskning, konstnärligt utvecklingsarbete, att följa forskningen samt för övrig kompetensutveckling. Särskild hänsyn bör också tas till ledande uppgifter för utbildning och forskning såväl inom ämnet som i övrigt. Detsamma gäller huvudansvar för handledning av doktorander.

* Propositionen 1996/97: 141

En grundläggande strävan måste vara att varje lärare tas i anspråk med hänsyn till hans eller hennes samlade - pedagogiska, vetenskapliga eller konstnärliga och övriga - kompetens och att läraren skall kunna utveckla hela sin kompetens inom ramen för anställningen. Uppgifter avseende ledning och utveckling av högskolans verksamhet och samverkan med samhällslivet utanför högskolan bör fördelas inom hela lärargruppen med hänsyn till varje lärares individuella kvalifikationer.

4 Arbetstid efter befordran

* ALFA bilaga 5: 4 § protokollsanteckning

Parterna är ense om att för lärare som befordras på grund av behörighets-bedömning skall undervisningsdelen inte automatiskt ändras i förhållande till den generella reglering som gällde för den befattning läraren hade före befordran.

5 Samråd med den enskilde läraren

* ALFA bilaga 5: 5 §

Planering av årsarbetstiden skall ske i samråd med berörd lärare utifrån verksamhetens krav och en helhetssyn på lärarens arbetsuppgifter och arbetssituation. Samrådet skall leda till en översiktlig plan över omfattning och förläggning av lärarens undervisning som medger utrymme för egen forskning eller konstnärligt utvecklingsarbete, att följa forskningen inom det egna undervisningsområdet, annan kompetensutveckling samt övrigt arbete såsom att samverka med det omgivande samhället.

Vid fastställande av undervisningsdelen skall en utgångspunkt vara att i ett flerårsperspektiv inte på något avgörande sätt utöka denna i förhållande till den generella reglering som tidigare gällt för den enskilde lärarens befattning.

6 Beslut om tjänstgöringsschema/plan

* ALFA bilaga 5: 6 §

Lärarens tjänstgöringsschema/plan fastställs av arbetsgivaren.

Innan arbetsgivaren meddelar beslut om tjänstgöringsschema/plan skall berörd lokal arbetstagarorganisation underrättas.

Påkallar berörd arbetstagarorganisation förhandling i frågan inom fem arbetsdagar gäller följande bestämmelser:

Om parterna inte enas vid en förhandling enligt denna paragraf eller om förhandling inte begärts inom angiven tid, får arbetsgivaren besluta i frågan.

Denna förhandlings- och informationsskyldighet ersätter arbetsgivarens förhandlings- och informationsskyldighet enligt MBL.

7 Doktorand

* Högskoleförordningen 5 kap 2 §

Den som är anställd som doktorand skall främst ägna sig åt sin egen forskarutbildning. En anställd får dock i begränsad omfattning arbeta med utbildning, forskning och administration. Sådant arbete får, innan doktorsexamen har avlagts, inte omfatta mer än 20 % av full arbetstid.

* ALFA bilaga 5: 4 §

Bestämmelser om övertid enligt 4 kap ALFA gäller inte doktorand, assistent med utbildningsbidrag och amanuens.